І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-3237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 108. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 108. VOL. LXVIII.

ПЕНТАҐОН РЕКОМЕНДУЄ ДОПОМОГУ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ ЧЕРВОНОЇ ІНФІЛЬТРАЦІЇ

ПРЕДСТАВНИКИ ОБОРОНИ ВИМАГАЮТЬ ПОВНОВЛАСТЕЙ, ЩОБ ДОПОМОГТИ ЗАГРОЖЕНИМ КРАЇНАМ ПОБОРЮВАТИ КОМУНІСТІВ

Вашинґтон. — 8-го червня секретар оборони Роберт МекНамара і голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Лаймен Л. Лемніцер зізнавали в Палатній Комісії Закордонних Справ і домагалися, щоб Конґрес ухвалив повновласті вислати воєнний еквіпунок до невтральних досі держав, якими можна б було краще поборювати комуністичну підривну роботу. Представники Пентаґону заявили, що сума $1.880.000.000, — це той мінімум, який конче потрібний на військову допомогу. Генерал Лемніцер заявив, що конче є потрібні більші зміни в закордонній допомозі, щоб можна було протиставитися натискові китайсько-совєтського бльоку на невтральні країни. Він казав, що ЗДА мусять поборювати комунізм у віддалі тисяч миль від кордонів ЗДА, бо комуністична загроза зростає в Азії, Африці і навіть у Західній Півкулі. Ці заяви представників Пентаґону викликали критику представників обидвох партій в Комісії. Вони заявили, що скасування заборони допомагати розбудові внутрішньої безпеки в латинських американських державах зможе спричинити те, що ті держави, скріпивши свої оборонні сили, почнуть між собою воювати, і тоді зачнеться замішання в Латинській Америці. Деякі конґресмени заявили, що воєнна допомога невтральним державам спричинить те, що ті країни перестануть бути невтральними, бо вони тоді мусіли б заявитися союзниками ЗДА. Секретар оборони МекНамара заявив, що Південний В'єтнам не впаде жертвою комуністів, які могли б туди прийти з Північного В'єтнаму. Але він заявив, що Південний В'єтнам потребує військової допомоги, щоб могти протиставитися комуністам із півночі. Конґресмен-республіканець Честер Е Меррое нарікав на те, що Ляос вже втрачений, коли комуністи здобули ключеве місто Падонґ. Він запитував генерала Лемніцера, скільки треба б на допомогу Сіямові і Камбоджі, щоб вони могли протиставитися комуністичному натискові. Лемніцер відповів, що не може подати точної суми, але заявив, що треба буде дати тим державам таку допомогу, яка буде їм потрібна. „Якщо ми цього не зробимо, казав генерал, то ми втратимо ті держави і вони будуть втягнені поза залізну заслону, а на це ми не сміємо дозволити". Лемніцер заявив, що населення тих держав має охоту протиставитися комуністам, але воно потребує військового вишколу, щоб могло поборювати добре зорганізовану комуністичну партизанку. Ген. Лемніцер заявив, що закордонні країни потребують і економічної допомоги, бо без цього не можна собі уявити боротьби проти комуністичної демагогії. Корейська армія, хоч там і є тепер такий уряд, який ми не схвалюємо, боротиметься проти комуністів. — твердив ген. Лемніцер.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО ТЕРПЕЛИВОСТИ Й ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ НАДІЙ НА ШВИДКУ РОЗВ'ЯЗКУ КРИЗИ

Вашинґтон. — Треба приготовитись на те, що теперішній час міжнародної кризи триватиме довго і треба визбутись надій на будь-який такий маґічний спосіб, який перехилив би в скорому часі балянс міжнародних сил в користь З'єдиненої Америки — такий найкоротший зміст промови през. Кеннеді, що він виголосив в минулий четвер 8-го червня ц. р. на конференції видавців і редакторів американської аґенції „Юнайтед Пресс Інтернешенел". Президент згадав колишнє власне коротке пов'язання з цією пресовою аґенцією та близьку співпрацю з її кореспондентами у Білому Домі. Що стосується теперішньої міжнародної ситуації, то Президент поручав стосувати велику терпеливість і видержливість та зрозуміння для поваги і небезпеки існуючої затяжної міжнародної кризи. Тому Президент вказував на потребу відрізняти великі речі від малих і в такій черзі підходити до їх розв'язки. У запитах приявних журналістів і відповідях Президента були заторкнені справи Ляосу, атомової конференції в Женеві. Куби і пресової інформації. Президент ствердив, що якщо не можна буде дійти до порозуміння з Москвою в справі Ляосу, дармащо прийшла згода щодо загальних принципів незалежности, невтральности і військового замирення в Ляосі і дармащо Ляос лежить ген далеко від кордонів однаково ЗДА, як СССР, то неможливо буде дійти до згоди в будь-якій іншій справі. Тому Президент звернувся з новим закликом до Москви вплинути на повне замирення в Ляосі. Він заявив, що американські делеґації залишаться в Женеві, на тамошніх обох конференціях. Щодо конференції про припинення атомових дослідів, то Президент ствердив, що він не знає, щоб у теперішньому часі треба було Америці переводити будь-які нові досліди. Кеннеді заявив, що йому нічого не відомо, наче б хтось з південноамериканських президентів поручав стосувати супроти Куби Кастра засаду „жити і давати жити" та що тому він радше чекатиме на авторитетне звідомлення від Адлея Стівенсона, який тепер роз'їздить по Південній Америці. Врешті, Президент звернувся з новим закликом до представників преси, щоб вони самі стосували обережність при повідомлюванні про всякі справи, які можуть бути корисні ворогові та зрадити оборонні справи країни.

В АМЕРИЦІ

● **Крайовий уряд для справ архівів і рекордів** видав 8 томів документів президента Айзенгавера, в яких є надрукований текст пресових конференцій, радіових і телевізійних промов і заяви та листи Айзенгавера з 1953—1961 років. Ці документи надруковані в серії „Публічні документи американських президентів". 8 томів коштують $57.75. В жовтні ц. р. мають вийти друком документи колишнього президента Гаррі С. Трумана.

● **Конґресмен - республіканець із Массачусетсу** Бредфорд Морс висловив здивування, що до Зда і надалі привозять кубинські сиґари, хоч є заборона купувати кубинський цукор. Куба дістає за сиґари $4.5 мільйона річно.

● **Конґресмен - республіканець із Ню Йорку** Пол Фіно знов закликав Палату Репрезентантів, щоб ухвалила законопроєкт про організацію крайової державної льотерії. Американці люблять ставити на льотерію і видають більйони долярів на різні незаконні заклади, бо немає законної льотерії.

● **Конґресмен - демократ із Ню Джерзі** Домінік В. Деніелс пропонує, щоб День Колюмба, який припадає на 12-го жовтня, визнати крайовим святом. Досі цей день є вільним від праці тільки в деяких стейтах, а в інших стейтах тільки деякі інституції його відзначають.

ЗАКЛИК

ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ У СПРАВІ ДОБРОВІЛЬНОГО ЗВОРОТУ ДИВІДЕНДОВИХ ЧЕКІВ НА ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ

Союзовці!

Головний Уряд Українського Народного Союзу на своїх нарадах у Торонті в травні 1960-го року виніс таку постанову:

1. Головний Уряд УНСоюзу зібраний на своєму річному засіданні в місяці травні 1960 року в місті Торонті однодушно схвалює доручити Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу утворити й вести окремий, відділений від усіх інших фондів УНСоюзу, ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі.

2. ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі складатиметься з ДОБРОВІЛЬНИХ ПОЖЕРТВ широкого загалу Членства УНСоюзу, зокрема з ДОБРОВІЛЬНОГО ЗВОРОТУ виплачуваних кожного року касою УНСоюзу ДИВІДЕНД на членські грамоти, як і з інших пожертв, записів та фундацій.

3. ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі може бути використаний тільки для наявних НАГЛИХ ПОТРЕБ всенаціонального значення, до яких треба зараховувати головно оборону волі та рятунок життя українців у зривах до волі та стихійних нещастях.

4. ФОНДОМ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі відатиме КУЛЬТУРНА КОМІСІЯ УНСоюзу, що складається з членів Головного Екзекутивного Комітету, голови Головної Контрольної Комісії і головного редактора. Використання того ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ чи його частини може наступити тільки однодушною апробатою всіх членів Головного Уряду УНСоюзу.

5. Відсотки з інвестицій ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі можуть бути використані кожночасно на ті самі народні, харитативні і культурні цілі, що на них розподілюється щорічно Народний Фонд УНСоюзу.

Союзовці!

Хоч минулого року вже не було ані часу, ані нагоди на ширше розгорнення кампанії в цій справі, Ви все ж відгукнулись на нього, повернувши на цілі цього Фонду свої підписані дивідендові чеки на загальну суму $6,000 і рівночасно в листах дали етузіястичну апробату й піддержку для започаткованого нового діла.

З думкою і в свідомості тієї грізної доби, в якій живемо, тієї безрадісної дійсности, в якій знаходиться волелюбний і все ще поневолений український нарід, як і тих смертельних загроз, що зависли над світом збоку агресивного комуно-московського імперіялізму, маючи на увазі всі ті оборонні заходи, що їх робить наш уряд у Вашинґтоні, — Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу, виконуючи постанову Головного Уряду, закликає всіх ВШ. Членів УНСоюзу:

Повертайте на Фонд Наглої Потреби підписані Вами дивідендові чеки, що їх саме тепер висилає Головна Канцелярія на адреси всіх ВШ. Секретарів Відділів!

Створімо цими нашими пожертвами нову могутню базу для виконання нашого обов'язку — оборони життя і волі українців у наглій потребі, даймо цим нову надію загроженим!

Сьогодні подумаймо про завтра і нашими пожертвами дивідендових чеків на Фонд Наглої Потреби запишімо нову славну сторінку в історії нашої організації та її постійної і всебічної служби своїй країні і своєму народові!

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС

„Людина ракета" перелетіла 150 стіп

Ньюпорт Ньюз, Вірджінія. — 27-річний інженер Гаролд М. Ґреґем публічно демонстрував лет із окремим приладом, що був прикріплений до його спини. Він злетів на висоту 15-ох стіп і там перелетів 150 стіп та приземлився на землю. Цей інженер вже 7 років випробовував той новий „прилад" до літання, але 8-го червня армія влаштувала публічний показ цього лету для журналістів і військових фахівців. Цей перший публічний показ виявив, що людина є на шляху до того, що колись, без літаків, літатиме з окремим приладом на своїй спині. Дотеперішні проби коштували коло $200,000. Цей проєкт називається „ракетою поясом", його продукує фірма Белл Аеросистемс.

Сенатор Йонґ критикує уряд цивільної і оборонної мобілізації

Вашинґтон. — Сенатор-демократ із Огайо Стіфен М. Йонґ критикував гостро в Сенаті Уряд цивільної і оборонної мобілізації, кажучи, що досі витрачено без жадної користи більше, як один більйон долярів на цей Уряд. Він казав, що зі здивуванням довідався, що майже половина всіх затруднених в цій організації дістає річну платню по $ 10,000 або і більше. На думку сенатора, не можна віддавати безпеку 182-ох мільйонів американців в руки цього знеславленого Уряду. Евакуаційний плян не має жадного виправдання, бо далекосяжна ворожа ракета потребуватиме тільки 16-ти мінут на те, щоб із СССР долетіти до ЗДА. Найкраща оборона Америки, — це такі власні ракети, які могли б знищити ворога. На випадок ворожої атаки обороною керуватимуть збройні сили, і цивільна оборона не матиме тоді жадного голосу, бо вона тільки перешкаджала б війську.

Будують „повітряне авто", що їхатиме 100 миль на годину

Ст Луїс, Мізурі. — На зборах Товариства Автомобільних Інженерів промовляли Чарлз А. Аманн і Джеролд В. Шілл, які повідомили, що Дженерал Моторс будує так зване „повітряне авто", яке зможе робити по 100 миль на годину і буде летіти 4 цалі над землею та зможе плавати і по воді. Це авто має мати 144 цалів висоти, покищо не загрожуватиме автомобільній продукції. Щоб воно могло служити масовій комунікації, то треба буде ще винайти систему керівництва цього авта, бо без цього це „повітряне авто" буде „схильне до обману людини". Коли в авті, крім шофера, буде ще один пасажир, то воно зможе підноситися вгору не на 4 цалі, тільки на 3.25 цаля. Коли винайдена буде контрольна система цього авта, тоді зачне підупадати автомобільна продукція.

Президент Кеннеді вітав у Вашинґтоні президента Республіки Конґо

Вашинґтон. — До ЗДА прибув із державними відвідинами президент Республіки Конґо Фульберт Юлю і його привітав на летовиці у Вашинґтоні президент Кеннеді. Після привітальних церемоній на летовиці в Білому Домі відбулося прийняття на пошану гостя. По полудні през. Юлю конферував з державним секретарем Діном Раском та іншими представниками уряду ЗДА. У проголошеному з приводу цих відвідин комунікаті стверджено, що през. Юлю не прибув до ЗДА старатися про економічну допомогу для своєї країни, яка тільки недавно одержала свою незалежність від Франції, але для обговорення деяких господарських плянів, які допоможуть Республіці Конґо розбудувати місцеву індустрію. Відвідини през. Юлю у ЗДА триватимуть два дні. През. Юлю був колись католицьким священиком, але не зважаючи на те, що він суспендований, виступає ще у священичому одязі. На фото. през. Кеннеді вітає президента Юлю (перший з правого боку). Поруч з кол. французьким Конґо існує кол. бельгійське Конґо.

Президентові відновився біль в спині; він виїхав на відпочинок на Флориду

Вашинґтон. — Білий Дім аж 8-го червня виявив, що президентові Кеннеді відновився біль в спині, на який він терпів ще в 1954-му році у зв'язку з операцією. Ця віднова болів настала 16-го травня, коли Кеннеді був в Оттаві, де садив дерева під час державної візити, в присутності генерального губернатора Канади Джорджа Ваньє. Досі не повідомляли про це, але тепер, після Президентової подорожі по Европі, болі скріпилися, і Президент послугуватиметься милицями. Особиста лікарка Президента д-р Дженет Тревелл рекомендувала, щоб Кеннеді виїхав на три дні на Флориду, де має вповні відпочивати і лікувати спину. Гадають, що цей відпочинок вистачить Президентові, щоб він не мусів послуговуватися милицями, коли вернеться в неділю до Вашинґтону.

Женевська атомова конференція не має ніяких виглядів на успіх

Женева. — В минулу середу 7-го червня ц. р. відбулось 315 з черги засідання Женевської конференції про припинення атомових дослідів, яка триває вже від 30-го жовтня 1958 року. На тому засіданні голова американської делеґації Артур Дін заявив, що Америка сподівається, що совєтський уряд проголосить у своїй пресі текст західнього проєкту договору про припинення атомових дослідів, щоб підсовєтські громадяни могли виробити собі думку, хто винуватий, що такого договору ще нема. Семйон Царапкін поминув мовчанкою ту американську вимогу та заявив, що західній проєкт договору не вносить „нічого нового" та являє собою радше „удар по проґресі". Большевики, відкликавши свої попередні згоди, вимагають тепер уперто тричленної колеґіяльної управи — замість одночленної невтральної для міжнародної контрольної комісії, що дбала б за зберігання договору, з правом для совєтського представника закладати „вето" проти всякої контролі, та, крім цього, допускають найбільше три (!) контрольні інспекції річно, замість пропонованих Заходом 12 до 20, залежно від підозрілих вибухів. През. Кеннеді — пригадують пресові коментатори — поїхав до Відня з надією, що може вдасться йому дістати від Хрущова згоду саме на договір про припинення атомових дослідів, але Хрущов не виявив в цій справі взагалі зацікавлення та пов'язав цю справу з „генеральним і тотальним" роззброєнням, себто з пропаґандивною фікцією.

До Женеви прибули лідери всіх воюючих груп Ляосу

Женева. — В минулий четвер прибули до Женеви колишній „невтральний" прем'єр Суванна Фума, який для комуністів і навіть деяких західніх країн є кандидатом на нового прем'єра, та його дворідний брат Суфановонґ. лідер комуністичного руху Палет Ляо. В недалекій французькій Ніцці перебувають теперішній прозахідній прем'єр Ляосу князь Бум Ум та його міністер військових справ генерал Фумі Носован. Існує надія, що лідери найбільших воюючих сторін в Ляосі відбудуть спільні наради. Аверелл Гарриман, голова амезиканської делеґації, відвідав Суванну Фума і заявив йому, що хоч ЗДА визнають уряд Бума Уна, проте вони визнають його, Суванну, за важливий чинник у ділі замирення Ляосу. Тим часом західні країни бойкотують далі конференцію про Ляос у зв'язку з яскравим порушенням перемир'я в Ляосі. До Женеви повернувся з Москви совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико, але заявив відразу на вступі на летовиці, що його „кишені порожні", себто, що він не привіз ніяких нових інструкцій і що становище СССР в справі Ляосу буде далі незмінне, себто, що Совєти відмовляються визнавати військове перемир'я в Ляосі за передумову для ведення політичних переговорів про майбутність Ляосу. Все ж, західні країни „не тратять надії" на зміну совєтського становища.

СССР ПРОВОКУЄ НОВИЙ КОНФЛІКТ ЗА БЕРЛІН

БОЛЬШЕВИКИ ЗГОЛОСИЛИ НОТИ ПРОТЕСТУ ПРОТИ ЗАСІДАНЬ КОМІСІЙ ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ В ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

Бон. — Совєтський уряд передав ноту протесту західньо-німецькому урядові та у трохи зміненому тексті, але в тому самому дусі, урядам Англії, Франції і ЗДА, проти відбування в Західньому Берліні засідань деяких комісій Бундестаґу, себто нижчої палати західньо-німецького парляменту, і запланованої на 16 червня ц. р. у Західньому Берліні сесії Бундесрату, себто вищої палати того парляменту, зложеної з репрезентантів автономних німецьких країв. Провокуючи сам західній світ, совєтський уряд закидає Західній Німеччині продовження „міжнародної провокації" та „незаконного встрявання властей федеративної Німецької Республіки (себто Західньої Німеччини) в справи Західнього Берліну". Совєтська нота покликується на те, що Західній Берлін лежить „на території Німецької Демократичної Республіки (себто комуністичного східньо-німецького сателіта Москви) і ніколи не був частиною федеративної Німецької Республіки". Далі совєтська нота закидає західньо-німецькому урядові, що він використовує терен Західнього Берліну для „підривної акції і ворожої пропаґанди проти інших держав", що тепер „погіршує і так ненормальну ситуацію". Тому — доходить до висновку совєтська преса — СССР закликає західні держави, які несуть відповідальність за стан в Західньому Берліні, щоб „прийняли відповідні заходи, які виключали б згадані небезпечні дії", а західньо - німецькому урядові погрожує, що „вся відповідальність за наслідки, які виходять з демонстрацій, ворожих для миру в Західньому Берліні, спочиватиме цілком на уряді Федеративної Німецької Республіки і на тих, що йому патронують". Совєти заявляють, що „миролюбні сили, очевидно, не можуть толерувати такої ситуації".

Західні коментатори пов'язують цю совєтську ноту з кількакратними заповідями Хрущова щодо потреби підписати мировий договір з двома Німеччинами, і таким чином закріпити „на віки" поділ Німеччини з залишенням її східньої частини в сфері впливів, себто під диктатом Москви, та перетворити Західній Берлін у „вільне місто" з виключенням тамошніх західніх військових гарнізонів. Те своє становище Хрущов повторив знову під час своєї останньої зустрічі з президентом Кеннеді, загрозивши знову, що у випадку відмови Заходу піти на його вимогу, він, Хрущов, підпише з Східньою Німеччиною сепаратний мировий договір, який поставить під суверенну відповідальність східньо-німецьких властей шляхи доступу до Західнього Берліну, оточеного тепер східньо-німецькою територією. През. Кеннеді заявив Хрущову, що Захід стоїть на становищі своїх прав і зобов'язань супроти Західнього Берліну, які боронитиме без уваги на риск війни, та що Совєти в усіх випадках нестимуть далі відповідальність за свобідний доступ до Західнього Берліну. Остання нота вказує, що Москва хоче зберігати атмосферу напруження довкола цієї справи та шукає тільки зачіпки для спровокування нової великої кризи довкола справи Берліну.

Переговори Франції з альжирськими арабами йдуть дуже пиняво

Париж. — На французько-альжирській конференції в Евіян-ле-Бен над швайцарським кордоном не осягнено покищо все ще ніякого поступу й порозуміння. Французи дуже невдоволені пропозиціями альжирських арабів щодо майбутнього правного статусу европейців в Альжирі, коли Альжир стане самостійним. Араби пропонують не-арабам, в тому числі французам, або стати повноправними альжирськими громадянами, або зберегти своє чужинецьке громадянство, при чому запевняють їм охорону збоку альжирських законів. Французи вважають, що це замало, бо вони хочуть ґарантії для альжирських французів, визнанням їх в конституції за окрему, законом хоронену, національну групу, — на що араби не погоджуються. Правда, заява альжирських арабів була зроблена в ліберально-прихильному тоні, з визнанням факту, що альжирські французи мають глибокий сантимент до Альжиру й визнають його за свою батьківщину та що вони, французи, потрібні Альжирові, але вони не пішли по лінії бажань французького уряду, що хоче „мурованих" ґарантій для дальшого життя й добробуту альжирсько-французької меншини. Крім цього, французи сильно схвильовані продовжуванням альжирсько-арабської терористичної і партизанської акції, але араби відповідають, що поки не буде підписана згода у політичних справах, до того часу вони не можуть припинити війни. Маючи на увазі цей стан, де Ґоль перевів поважні зміни на командних становищах в Альжирі. Новим головним командантом тамошніх збройних сил став генерал Шарль Еллере.

В Болівії зліквідовано комуністичну змову

Буенос Айрес. — Сюди надійшли вістки, які привіз окремий кур'єр, про те, що в столиці Болівії зліквідували комуністичну змову на захоплення влади. Заарештовано 25-ох осіб, муж ними є і провідники болівійського робітництва Іринео Піменталь і Федеріко Ескобар. Болівійський кабінет оголосив військовий стан в цілій країні, який припиняє діяння конституції в ділянці громадянських прав. Змовники плянували скинути уряд теперішнього президента Віктора Поза Естенссора. Ця вістка була спізнена, бо в Ля Пазі був страйк телефонічних робітників. Американський амбасадор до Об'єднаних Націй Адлей Е. Стівенсон, який є тепер на поїздці „доброї волі" по державах Латинської Америки, має відвідати Болівію в днях 15 і 16 червня.

У СВІТІ

● **Пані Кеннеді, дружина Президента,** поїхала з своєю сестрою і її чоловіком, польським князем Радзівіллом, до Греції на однотижневий відпочинок. В Атенах зустріли їх члени грецького уряду та тамошньої американської колонії. Коли літак, що ним летіли з Лондону пані Кеннеді і обоє Радзівілли зупинився за пальним у Римі, саме тоді прилетіла туди з Брюсселі бельгійська королівська пара з офіційними відвідинами до Папи, а з Риму відлітав до ЗДА амбасадор Фредерік Райнгард.

● **Західньо - німецький міністер оборони** Франц Йосиф Штравс назвав клеветою закиди збоку соціял-демократів, наче б деякі високі німецькі старшини висловлювались з симпатіями про недавній бунт французьких генералів в Альжирі. Все ж, внаслідку цих скарг відбудеться слідство.

● **Іранський прем'єр Алі Аміні** заперечив газетні поголоски, наче б унаслідку теперішніх фінансових труднощів Ірану та можливости дістати допомогу також від Москви, Іран задумує проголосити „невтральність". Іранський прем'єр заявив, що союз Ірану з Заходом залишається надалі підставою його закордонної політики і базою його державної екзистенції.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Передбачливість

У політиці, господарстві та в усіх інших ділянках життя одиниць і спільнот особливе значення має передбачливість. Уміти передбачати і з передбачень робити правильні висновки, це значить уміти жити. Очевидно, що кожний завтрішній день закритий від нас серпанком невідомого, і немає ворожбитів, що могли б цей серпанок підносити. Але в житті є певна логіка-закономірність, є тверді закони, що їх таки можна й треба знати, і саме на такій закономірності базуються всілякі плянування на ближчу і дальшу мету. Своєю передбачливістю ми будуємо своє майбутнє.

Усе це мав на увазі Головний Уряд Українського Народного Союзу, коли на своїх річних нарадах у Торонті в травні 1960-го року рішив створити окремий Фонд Наглої Потреби, що — згідно із схваленою тоді резолюцією — мав бути призначений до розпорядження в наглих потребах рятунку життя або волі українських людей. Власне передбачливість, базована на правильному досвіді і теперішній дійсності, лягла в основу цього рішення.

Калькуляція цілком проста. Українці в Америці мають значний стан посідання. Ми маємо заможних людей, маємо багато народних домів та поважні організації, але в нашій, сказати б, національній політиці ми живемо з дня на день або й на кредит, бо часто в касі УККА чи ЗУАДК, в касах наших наукових установ немає стільки грошей, щоб покрити навіть найконечніші біжучі видатки.

Не диво, що вже від деякого часу ряд передбачливіших наших громадян висували думку і закликали до створення „залізного фонду", якого не можна було б вживати на покриття будь-яких біжучих видатків, а який стояв би напоготові власне на той наглий випадок, коли б зайшла потреба рятувати життя чи волю українських людей. Прикладів на такі наглі потреби маємо багато, а з найновіших пригадати б тільки запроновану Кастром виміну кубинських полонених повстанців за американські трактори. Чи подібний випадок не може трапитися також з українцями?

Під час другої світової війни подібний випадок трапився з мадярськими жидами, що їх нацисти хотіли були виміняти за вантажні автомобілі. Відомо також, як під час першої світової війни Українська Центральна Рада в Києві пересилала одержані від Українського Народного Комітету в Ню Йорку гроші українцям у російському полоні, допомагаючи їм цим втікати з полону, і опісля ці втікачі вже в українській армії боролись за волю України. Все це й зродило думку про створення Фонду Наглої Потреби.

Заохоту до реалізації цієї думки дала та обставина, що УНСоюз кожного року висилає своїм членам дивідендові чеки. Поодиноко ці дивідендові суми відносно невеликі, всього по кілька долярів. Але сумарично вони становлять таки поважну суму. Саме тепер висилається членам таку дивіденду на загальну суму 155,000 долярів.

Отже, згідно з постановою Головного Уряду, Екзекутивний Комітет, висилаючи ці чеки, знову заохочує тих, які їх одержать, щоб вони їх підписали і повернули на Фонд Наглої Потреби. Минулого року, в якому Фонд тільки започатковано, і без наполегливішої акції цих чеків повернено на загальну суму, що перейшла 6,000 долярів, а разом з цими поверненими чеками приходили й сотні листів з ентузіястичною апробатою такої акції та заохотою до її продовжування. Багато членів просили, щоб їм цих дивіденд взагалі не пересилали, а автоматично переписували на Фонд Наглої Потреби. На жаль, цього робити не можна, бо кожний чек мусить бути підписаний тим, на кого він виставлений. Але в цьому багато можуть допомогти, як це було й минулого року, секретарі Відділів, на адреси яких висилається чеки для членів їхніх Відділів. При відповідному розумінні цієї акції та при відповідній заохоті з їхнього боку, добровільні звороти дивідендових чеків на Фонд Наглої Потреби могли б збільшитися бодай вдесятеро.

Акція добровільного звороту дивідендових чеків членами УНСоюзу на Фонд Наглої Потреби є, можна б сказати, найбільш пригожою в кожних обставинах. Це ж бо ніхто не потребує витягати готівки з кишені чи банку, — треба тільки підписати чека або чеки, що прийшли іноді навіть несподівано. Тим то ця акція не може мати також жадного впливу на наші інші актуальні зобов'язання, а рівночасно вона свідчить і доказує нашу найбільшу мудрість — передбачливість.

В останніх місяцях, тижнях і днях знову з усіх боків лунають оклики тривоги і перестороги. Почули ми їх і з уст президента Кеннеді перед і після його зустрічей в Европі. Наша країна, як і всі інші вільні країни світу, у своїй передбачливості приготовляється з великою енергією і великими жертвами до зустрічі всіх можливих наглих потреб. Докажімо ж і свою свідомість та розуміння ситуації — приготуймося на такі наглі потреби бодай створенням готового залізного Фонду Наглої Потреби.

Найкраща оборона

Президент Кеннеді у своїй промові з минулого вівтірка цілком правильно й переконливо з'ясував, як розуміють комуністи „співіснування" та „мирне суперництво", які у практиці виявляються в активному підтримуванні большевиками всіх так званих „визвольних рухів", себто у використовуванні ними будь-яких внутрішніх труднощів в будь-якій країні світу для осягнення комуністичної цілі — захоплення влади. Президент ствердив, що таким чином большевики, не висилаючи своїх армій у воєнний похід, не переступаючи державних кордонів та не вистрелюючи ні одної ракети, захоплюють під свої диктаторські впливи щораз нові країни, користуючись, як своїм знаряддям, малими, але добре зорганізованими й здисциплінованими комуністичними партіями в тих країнах. Щоб протидіяти цій диявольській політичній стратегії й тактиці „мирного" уярмлювання світу, Президент рекомендує збільшення допомоги закордонові у формі поширеної військово-технічної і економічної програми. Саме тепер ведуться дебати в Конгресі над признанням Президентові велетенської суми $4.800.000.000 на ту ціль.

Хоч як переконливо звучить заява лідера демократичної більшости сенатора Майкела Менсфілда про те, що не досить рішучих слів про потребу протидіяння комуністичній акції, але треба й діл, а ті діла мусять бути пов'язані з самопожертвою — все ж поважні сумніви викликає сама рецепта американського уряду на поборювання загрози комуністичної агресії у світовій скалі. Військово-технічної і економічної допомоги загроженим країнам тут замало. Все це тільки дефензивні, так би мовити, профілактичні засоби. Самою ж обороною не можна перемогти такого динамічного, впертого й безоглядного ворога, як Москва, яка мусить безперервно наступати, мусить раз-у-раз щось нове здобувати, бо інакше грозить їй загин.

Щоб перемогти такого ворога, треба бути в протинаступі. І треба бити ворога по тих місцях, в яких він найслабший і найвразливіший. Такими місцями є совєтський неоколоніялізм, уярмлення Москвою десятка народів і держав Східньої і Середньої Европи та Азії, існування в тих державах самостійницьких визвольних рухів, хоч вони й не всилі проявлятись назверх масовими вибухами. Не можна сором'язливо й дипломатично-куртуазійно мовчати про московсько-большевицький колоніялізм і імперіялізм, — треба раз-у-раз говорити про нього, виявляти його, демаскувати московсько-большевицьку облуду і активно сприяти визвольним рухам усіх підсовєтських народів. Коли Москва переносить холодну війну за яких 90 миль від кордонів З'єдинених Держав і активно підтримує Фіделя Кастра, то й ЗДА повинні перенести холодну війну на терен СССР, актуалізуючи там проблему повернення свободи країнам і народам, що опинилися під большевицьким ярмом. Поки цього не станеться, Москва буде завжди в офензиві, а Вашингтон у дефензиві. Перемагають ті, що наступають.

ДО ОБ'ЄДНАННЯ ВІЛЬНОГО СВІТУ

Париж. — В обличчі Московської імперії, яку чомусь називають „соціялістичним бльоком", начебто можна було говорити про добровільність приналежности поневолених народів до тієї імперії, — вільний світ стоїть роз'єднаний, не зважаючи на ті чи інші союзи. Це правда, що існує аж дві европейські організації, існує НАТО. Але мав рацію П. Спаак, коли казав:

„Якщо Кастро посвариться з ЗДА, то на другий день СССР купить його цукор. Уявімо собі, що Чехо-Словаччина відважилася б виступити проти Москви і нам треба було б закупити її вироби... Ми провели б засідання, передали б справу на комісію, комісія покликала б кілька груп експертів, ті потворили б підгрупи, і справа тягнулася б доти, поки Чехо-Словаччина була б змушена підкоритись Москві"...

На превеликий жаль, так воно є. Безперечно, добре, що про це говорять, що здають собі справу з недоліку. Але ще краще, коли бачимо якісь конкретні дії в напрямку усунення цього недоліку, що може бути смертельним.

Вільний світ покладає великі надії в цій справі на молодого Президента ЗДА. Всі нетерпеливо чекали на його перші конкретні кроки. І сьогодні в Парижі всі вірять, що відвідини Дж. Ф. Кеннеді являли саме рішальний крок на шляху до здійснення великого завдання — затіснення дружби між вільними націями, знайдення способу спільної і організованої дії. Вірили в це вже перед його приїздом і тому так сердечно вітали його.

Деякі скептики кажуть, що сердечність зустрічі американського Президента треба завдячувати фактові французького походження його дружини. Але це не так. Французам, розуміється, приємно, що у Вашингтоні, в Білому Домі, є тепер французький кухар, а в деяких залях образи французьких малярів, але вони не перебільшують значення цього факту. В особі молодого Президента Франція бачить енергійну людину, яка наставлена „інтелектуалістично", а тому й ближча Европі, як всі попередні президенти.

В особі Кеннеді французи бачать американця, який признає Европі належне і тому здібний змінити відносини між ЗДА і їх союзниками. Ніде правди діти, ці відносини досі були відносинами між багатим вуйком і бідним далеким родичем. Тому американців в Европі не любили й не люблять, бо хто з бідних любить багатого? Признання, які висловлював Кеннеді на адресу Франції, беруть тут поважно, вважаючи, що цим Кеннеді хотів сказати, що ЗДА нарешті зрозуміли, що не слід трактувати народів з висот месіянізму машини, а слід трактувати як народи, які чогось варті навіть тоді, коли їздять маленькими автами й не мають фриджидера.

З такої революційної зміни може випливати реалізація великого завдання: створення справжнього західнього бльоку, що був би оперативний під кожним оглядом і тим міг би справді поставити чоло московському наступові.

Протягом трьох днів, коли відбувались переговори Кеннеді з де Голем, комунікати були дуже скупі. Не багато сказано і в кінцевому комунікаті. Нічого дивного, бо є справи, яких не може вирішувати навіть американський президент, коли вони залежать від законодатних палат. Так мається справа, наприклад, з атомовими секретами, яких домагається Франція. Але нема сумніву, що Кеннеді виявив зрозуміння в багатьох важливих питаннях, і їх він порушить, повернувшись до Вашингтону.

У Парижі сподіваються, що Кеннеді поділиться з Францією бодай деякими секретами з ділянки термо-нюклеарної енергії. Тут вірять, що Кеннеді змагатиметься не проти де Голя, а разом з ним за поширення НАТО на інші країни, чого довгими роками домагався де Голь. Тут також вірять, що Кеннеді спрямує багато зусиль в напрямку затіснення співпраці з Европою і візьме до уваги африканські справи, не перекидаючи всієї уваги на Латинську Америку, чого побоювалися французи ще кілька місяців тому.

Преса майже одноголосно відзначає інтелігентність Президента, не менше як енергію. Навіть ліва преса.

Щоб остаточно окреслити велич зустрічі през. Кеннеді в Парижі, вистачить сказати, що на сторінках преси, в радіо і навіть у розмовах на вулиці ця подія рішуче відсунула на задній плян такі події, як процес генералів Шаля і Зелера, яких засуджено на 15 років в'язниці. Відсунула вона також на задній плян переговори в Евіяні, і навіть страшна катастрофа в Клямарі не мала такого розголосу, що його мала б, якби не було більшої події. Робітничі синдикати виразно заявили, що всякі страйки відкладають на час перебування Кеннеді у Франції. Це найкраще може свідчити про те, як потрактували французи голову ЗДА, скільки ваги прив'язують до його візити й скільки симпатії мають до його особи і його дружини.

Візита Кеннеді в Парижі зовсім прикрила подію такого значення, як зустріч його з Хрущовим у Відні, і багато інших справ внутрішнього порядку, що завтра матимуть великий розголос. Адже не треба забувати, що положення у Франції далеке від нормального. Безнастанні атентати правої опозиції, включно з убивством комісара Гаворі в Альжирі, — не мала проблема. Завтра це буде на сторінках преси й в розмовах. Але сьогодні у всіх на устах Кеннеді і його заяви.

Це ще один доказ, що за час урядування де Голя сталися вже зміни у Франції: п'ять років тому французи не були б так схвильовані приїздом Президента ЗДА, навіть коли б він був, як Айзенгавер, визволителем Франції. Тоді бо ще не було зрозуміння потреби об'єднання вільного світу, тоді не було відчуття єдности Заходу й конечности її в обличчі небезпеки зі Сходу. Тоді ще головною проблемою був страх перед німцями.

Зміни такого характеру не слід недоцінювати.

О. Д-вич

СЛІДАМИ МАРКА ВОВЧКА В БАД ШВАЛЬБАХУ

Українська Вільна Академія Наук в Канаді, осідком якої є Вінніпеґ, перевела вже втретє акцію для культурної пропаґанди справи України у вільному світі. Після того, як у музеї в Альказарі, що є святістю всієї Еспанії, був у 1955 році завішений оригінал і еспанський переклад „Поеми про Альказар" відомого поета Богдана І. Антонича і два роки тому Музеєві Бернса в Алловаї був переданий український переклад поезій цього „шотляндського Шевченка", в перших днях квітня ц.р. президент УВАН, проф. Я. Рудницький, по дорозі на Міжнародній Конгрес Мовознавців у Фльоренції (від 4 до 8 квітня 1961 р.), відвідав відомий у всій Німеччині курорт Бад Швальбах недалеко Франкфурту над Майном. З нагоди 100-річчя перебування в цьому місці славетної письменниці Марії Маркович (Марка Вовчка) він не тільки передав під час відповідної церемонії до музею Бад Швальбаху оправлений фотостат рукопису її твору „Козацька кров", але й у готелі „Вайденгоф", що в ньому Марко Вовчок перебувала в 1860 році перебувала, завісив на почесному місці портрет нашої письменниці пензля вінніпезького мистця проф. К. Антонович, фундований УВАН.

Не багатьом українцям відомо, що під час свого 8-річного перебування закордоном Марія Маркович тричі проживала майже по місяцю в літніх сезонах рр. 1858, 1859, і 1860 у Бад Швальбаху, відомій купелевій оселі Німеччини. На сліди цього побуту нашої письменниці попав, при помочі місцевих німців, ще в 1943 р. у час своєї еміґрантської мандрівки ред. А. Курдидик, що й зібрав всі можливі, як на воєнний час, інформації до тієї справи, — і зреферував її ширшій громаді на Академічному Викладі УВАН з нагоди Шевченківського року у Вінніпезі 26 березня 1961 року, що мав тему „Шевченко й Марко Вовчок". У вислід згаданої вже доповіді, УВАН піднялася закріпити цей цікавий епізод з життя нашої письменниці на місці: УВАН уфундувала портрет Марії Маркович пензля пані К. Антонович в молодшому віці та справила відповідні рами; її ж заходом був зроблений та оправлений згаданий уже фотостат рукопису твору „Козацька кров", а вже проф. Я. Рудницький зв'язався з відповідними передовими людьми у Бад Швальбаху і, при нагоді своєї поїздки до Фльоренції, взявся передати цьому місту на збереження пам'ятку побуту нашої письменниці в ньому.

На латинський Великдень, у неділю 2 квітня цього року, проф. Я. Рудницький в товаристві відомого в Німеччині видавця д-ра Ф. Штайнера та його дружини з Вісбадену, які „підняли" нашого науковця на летовищі у Франкфурті над Майном і автом відвезли на місце, прибув до Бад Швальбаху. Тут були вже повідомлені міська та курортна влада, місцевий архів-музей та культурні діячі курорту, зрештою зацікавлені в тому, щоб їх місто могло похвалитися ще одним своїм видатним лікуванцем в минулому. В товаристві д-ра М. Мая, що розбудовує місцевий музей, архівара п-ні Кл. Клюґе та в асисті представників міста і курортного закладу проф. Я. Рудницький передав Музеєві Бад Швальбаху згаданий уже рукопис нашої письменниці і опісля, в готелі „Вайденгоф", у якому вона перебувала в 1860 році, завісив на репрезентативній стіні на другому поверсі готелю, серед квітів і вазонів, портрет Марка Вовчка (два інші готелі в Бад Швальбаху, в яких вона перебувала в рр. 1858 і 1859, погоріли й не існують).

Місцевий тижневик „Дер Аарботе" широко описав у своєму числі з 8 квітня ц.р. всю подію, що стала своєрідною сенсацією курорту, широко згадавши при цьому і Марію Маркович, і УВАН, і її працю, і побут президента цієї установи у своєму місті.

Так у далекому німецькому місті-курорті, завдяки УВАН (Канади), закріплено ще одним ділом справу України і її культури, а що німці у справах пам'яток та їх збереження безконкуренційні, пам'ять про нашу письменницю залишиться в Бад Швальбаху і серед тисяч його відвідувачів на довгі-довгі роки.

Як довідуємося, в цих днях УВАН у Канаді дістала від управи міста Бад Швальбаху офіційну подяку за передані пам'ятки і повідомлення, що переклад твору „Козацька кров" на німецьку мову вже готують, щоб він був долучений до його фотостату в музеї Бад Швальбаху.

Н. Ш-ак

Любомир О. Ортинський

ТРУДНОЩІ ПОЛЬСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Подібно, як колись вислів „польські дороги" означав відсталість комунікаційної системи в Польщі, так тепер слово „кант" — крадіжка, надужиття, увійшло в економічну термінологію країни, як термін на означення хронічного обкрадання так званого усуспільненого сектора польської економіки. Отже цей „кант" набрав в останніх роках таких розмірів, а що гірше в такій мірі толерується польською суспільністю, що варшавський уряд розпочав у пресі широкозакроєну кампанію під кличем: економічний злочин.

Суть проблеми з „кантом" лежить в тому, що він масово поширився, і що поляки не вважають крадіжів на усуспільненому секторі взагалі за провину. Схоплених на надужиттях та крадіжках і засуджених на довгі реченці ув'язнення, уважають не за злодіїв, а за жертви „випадку" і системи. Їм співчувають, по змозі допомагають їхнім родинам, їх не виключають з товариського життя. Кант став „гоноровим деліктом", який не приносить нечести, і не належить до доброго тону сприяти владі у викриванні економічних надужить, радше навпаки — де лише можна переслідуваним помагають.

Внаслідок такої настанови боротьба з „кантом" дуже утруднена, а деколи прямо унеможливлена. Все ж при максимальних зусиллях польської прокуратури в 1960 р. вдалося посадити на лаву оскаржених 70 тисяч осіб, з яких 1700 допустилися „канту", що сягав понад 50 тисяч злотих. Прийшовши кінець-кінцем до висновку, що це число — крапля в морі, і що економічні надужиття руйнують країну, режим намагається змінити сприятливу для „канту" психіку населення через спеціяльну освідомчу пресову кампанію. З цієї кампанії беремо кілька прикладів.

Анонімова власність

Основною причиною, як стверджують дослідники проблеми, є факт, що усуспільна власність — анонімова і тому, на думку переважної більшости поляків, її привласнення не шкодить жадній конкретній особі. Як пише Зиґмунт Бавмен у щоденнику „Життя Варшави", „суспільна власність не належить конкретним особам і польський загал уважає, що привласнення суспільного добра не завдає шкоди практично нікому." Редактор Єжи Ґрен вмістив у „Новій Культурі" таку розмову з інтеліґентом, засудженим на кару в'язниці за економічні зловживання. Припустім, — казав цей в'язень, — я спроневірив мільйон злотих. Прокуратор говорив мені, що я повинен паленіти з сорому за те, що обікрав спільноту. Але ж чому мені червоніти? Хто є власником того добра? — держава. Значить, 30 мільйонів людей. Поділімо 30 мільйонів через украдений мільйон злотих, і випаде на особу всього лише 3 сотики. Чи відчуває хтось втрату з цього приводу?" Перевіривши подібні розмови і, мабуть, почувши не одне такого роду вияснення Ґрен приходить до висновку:" В розмовах можна було ствердити, що панує атмосфера толерування економічних злочинів супроти усуспільненої власности і що й мови не може бути про те, щоб спільнота засуджувала злочини. Цього нема і — ще довго не буде".

Понадклясова солідарність

З опублікованих інтерв'ю із прокураторами виходить, що економічну крадіж приховують не лише ті, що якоюсь мірою беруть участь в ній, але навіть і ті, що взагалі не мають до неї відношення, хоч дещо про неї знають. В економічних зловживаннях іноді приймають участь цілі гурти, а сотні інших місцевих людей орієнтуються в ситуації, але мовчать. Для прикладу у Вольбромі чи Пінчові довший час діяли величезні „ґенґи", які спеціялізувались на економічному обкраданні державних підприємств, були цілі „ланцюги" посередників, які допомагали продавати вкрадені товари, але не знайшлося в обидвох містечках ані одного чоловіка чи жінки, які своєчасно повідомили б про ці махінації прокуратуру.

Братерство в „канті" і співчуття до тих, що мали нещастя попасти в руки прокуратури, перекреслюють теорію Маркса про клясову солідарність. Під час великого процесу в справі надужить в одній із бавовняних фабрик коло Лодзі на користь оскаржених членів дирекції, що майже повністю засіла на лаві обвинувачених, виступили всі, як один, робітники...

Шпигуй і доноси!

Польська прокуратура здає собі справу, що поборювання „канту" майже унеможливлюється поставою населення, і тому апелює до моралі й почуття громадського обов'язку. Водночас вона свідома, що ці апелі не мають виглядів на успіх, і тому висувається пропозицію обсадити ключеві позиції в усуспільненому секторі абсолютно довіреними людьми, які не будуть примикати очей на крадіжки, але з місця доноситимуть про них владі. Висувається також домагання піднести вимір кари за поповнені, навіть дрібні, крадежі, щоб в такий спосіб відстрашити інших. Але чи можна такими методами оздоровити ситуацію?

Відповідь на це питання дає Совєтський Союз, що, як заявляє Хрущов, стоїть уже на порозі комунізму і де за 43 роки виховали соціялістичну мораль і привчили населення шанувати усуспільнену власність. Як відомо — наука була дуже коштовна і за неї заплатили життям і роками ув'язнення мільйони населення. І, не зважаючи на таке перевиховання, в останньому часі совєтський режим мусів знову загострити кари за економічні надужиття і навіть допускає кару смерти за вийняткові „канти". Експлуатація населення новою клясою совєтських вельмож перевищує найжорстокішу практику раннього капіталізму. Тоді бо власники підприємств мусіли хоч до деякої міри рахуватись з удержанням працездатности своїх робітників — анонім не має на кого оглядатись, і тому на нього ніхто не оглядається.

Богдан Кравців

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА ПРОДУКЦІЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ 1960 РОКУ

(1)

Бібліографічний огляд української літературної продукції 1959 року, що був друкований у „Свободі" 9 січня 1960 р. і доповнений потім статтею „Ще про українську літературну продукцію 1959 року" в „Свободі" з 13 лютого ц. р., треба доповнити ще двома виданнями, які появилися 1959 року, одним в ділянці поезії й одним із прози.

Це: перша збірка поезій відомої вже із віршів, друкованих по журналах і часописах, доброї поетеси й есеїстки з Нюйоркської групи молодих українських модерністів Жені Васильківської „Короткі віддалі" („Слово", Н. Й., сс. 63+1 нп), і також цінна збірка підпільної прозової літератури „Люди підпілля" різних авторів, упорядкована й зредагована Мартою Гай і видана Українською Видавничою Спілкою (Лондон, 1958 згл. 1959 — така дата на обкладинці, сс. 291+3 нп).

Були пропущені в огляді 1959 р. також два літературні журнали, лондонський „Визвольний Шлях" та місячний додаток до торонтського „Гомону України" — „Література і Мистецтво".

Доповнюючи цими позиціями підсумки літературної продукції за 1959 рік і водночас вилучаючи з них не-книжкові видання (два прозові твори й одну літературознавчу працю, друковані в підвалах часописів) та одну позицію з дитячої літератури („Телефон" Ів Багряного), опубліковану 1959 р., але датовану 1960 роком, встановляємо тепер такий балянс українського еміґраційного літературного доробку за 1959 рік:

8 томів двох збірних видань (твори Шевченка і Франка);
24 видання оригінальних збірок, перекладів і антологій в ділянці поезії;
36 видань в ділянці прози (повісті, оповідання, антології, передруки і переклади);
6 видань з дитячої літератури;
7 літературних журналів і часописів.

Не враховуючи збірних видань (започаткованих або продовжуваних) та 3 праць з ділянки літературознавства, балянс за 1959 рік треба встановити на 66 окремих книжкових видань та 7 періодичних (журналів і газет).

***

Приблизно на цьому ж самому рівні, якщо йде про скількість видань, вдержалася і літературна продукція 1969 року, хоч вона виказує деяке зменшення видань у ділянці поезії і прози.

Збільшилася, особливо у зв'язку з Шевченківським 1961-им роком, в 1960 році кількість збірних видань і перевидань творів українських клясиків. Продовжуючи започатковане в 1959 році 14-томове „Повне видання творів Тараса Шевченка" (на основі 16-томового видання Українського Наукового Інституту у Варшаві), рухливе книжкове видавництво Миколи Денисюка в Шикаґо випустило чотири чергових томи цього повного видання: VII-ий, з повістями й оповіданнями „Княгиня", „Музика", „Нещасний", „Капітанша" за ред. П. Зайцева (датований 1959 р., сс. 2нп+326+4нп); VIII-ий, з повістями „Близнята" та „Мандрівка з приємністю та й не без моралі", за ред. П. Зайцева (сс. 2нп+381+5нп); IX-ий, з „Журналом" (Щоденними записками), за ред. П. Зайцева (сс. 2нп+361+5нп); і X-ий, з Листами, за ред. П. Зайцева і з доповненнями В. Міяковського (сс. 404 з 14 окремими сторінками після 274-ої сторінки та з 4 сторінками після 384-ої сторінки — новознайдені листи і примітки). Водночас із цим Інститут Шевченкознавства при УВАН в Канаді видав фотодруком „Кобзар" Тараса Шевченка з видання 1921 року, що появилося було з поясненнями й примітками д-ра Василя Сімовича (В-во І. Тиктора, Вінніпеґ, сс.431+1нп) та „Кобзар" 1860 року („Говерля", Ню Йорк, сс. 8нп+244). Обидва останні фототипічні видання опубліковані за редакцією Яр. Рудницького.

Дуже активне й солідне видавництво „Книгоспілка" в Ню Йорку, яке перейняло і здійснює добре традиції колишньої київської „Книгоспілки", продовжувало публікувати 20-томове видання Творів Івана Франка (за колишнім виданням харківського „Руху" з доповненнями). В 1960 р. появилися такі томи цього видання: XI-ий, з повістями „Лель і Попель", „Великий шум", „Гутак" (сс. 364), XII-ий, з повістю „Перехресні стежки" (сс. 296+2 нп), XIII-ий, з повістями „Основи суспільности" і „Захар Беркут" (сс. 218+303 +1 нп), XV-ий, із поезіями і поемами „З вершин і низин" (сс. 271+1 нп, 301+7 нп), XVII-ий, з драматичними творами (сс. 419+1 нп), XVIII-ий, з перекладами „З чужих літератур" (сс. 502) та XIX-ий, з перекладами і драматичними творами (сс. 528+2 нп). В 1961 р. це видання творів І. Франка буде закінчене.

Заснована в Торонті, за почином і фінансовою підтримкою приятелів сл. п. Юрія Клена і прихильників його творчости, Фундація Юрія Клена опублікувала в 1960 р. два чергові томи творів Юрія Клена: III-ий том, за редакцією Євгена Маланюка, що до нього увійшли новелі, „Спогади про неоклясиків" і окремі нариси (сс. 221+3нп), та IV-ий том, за редакцією Є. Маланюка й із статтями В. Ревуцького, до якого увійшли переклади Шекспірового „Гамлета" і „Бурі".

Усі ці зареєстровані вище збірні видання творів Шевченка, Франка і Клена є великим видавничим подвигом і культурним досягненням, а тому теж заслуговують на признання й увагу, як теж на всесторонню підтримку української громади у вільному світі.

Роковини Шевченка в Акроні, Огайо

Українська акронська громада щорічно влаштовує „Шевченківське Свято". Цього року, ще в дні 12 лютого, під патронатом місцевого Відділу УККА відбулися наради представників місцевих українських організацій, на яких рішено 100-річчя смерти Тараса Шевченка відсвяткувати обширнішою програмою. Вибрано святочний комітет: Р. Брехун, С. Іваницька, В. Лесняк, Т. Кость, О. Микитин. Заплянуване свято відсвятковано 26 березня. По відкритті свята головою місцевого Відділу УККА п. Ґайдою, парохіяльний хор української католицької церкви в Акроні під дириґентурою В. Воляника відспівав „Заповіт", а д-р Зенон Винницький виголосив реферат. Виступи з деклямаціями Г. Голубки „Українське село", В. Волянського „Тобі, Тарасе", М. Иосиф „І виріс я на чужині", В. Пацура „Гамалія", Х. Нецкар „На роковини Шевченка", М. Фенканин „Слава Україні", М. Нецкар „Я маленький хлопчик", О. Микитин „Заросли шляхи тернами", В. Волосінчук „Минають дні, минають ночі", М. Воляник „Тополя", були переплітані виступом вище згаданого хору, з добре підготованими дириґентом Воляником піснями: „Сонце заходить", Роздольського і „Вилітають орли", виступом акордеоністів Любомири Іваницької і Володимира Волосінчука, які відіграли „Реве та стогне", соля Л. Іваницької із піснею „Бабусю, рідненька", при акомпаніяменті акордеоніста В. Волосінчука, як також виступом гуртка акордеоністів: Лідії Іванищук, Розалії Мотрович, Оріянни Микитин, Степанії Яцечко, Миколи Дросик, Олега Воляник, Василя Храпко, Ярослава Шабльовського під дириґентурою Шейфера з піснями „Думи, мої думи", „Світить місяць", „Там на горі сніг біленький", „Ой у лузі". В інсценізації „Великий льох", підготовленій М. Іваницьким, брали участь: Марта Дурбак, Мирослава Воляник, Любомира Іваницька, Марія і Олександра Іванчук. Свято закінчено відспіванням національного гимну. Поодинокі точки програми вміло заповідала Мирослава Воляник, студентка місцевого університету. Дохід зі свята в сумі 50 долярів управа Відділу УККА переслала до Головної Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку.

КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

З ініціятиви місцевого Відділу УККА 26 лютого засновано в Акроні Комітет Пам'ятника Шевченкові. На зборах представників місцевих українських організацій і громадянства вибрано управу: голова — Василь Воляник, заст. голови — Т. Кость (голова Відділу УНС ч. 295). І. Міскало (голова Відділу УНС ч. 180), М. Сорока (голова Відділу Провидіння ч. 7), А. Зепко (голова Союзу Українок ч. 7 ім. Л. Українки), О. Микитин, П. Гайда (голова Відділу УККА), В. Галамай (голова осередку СУМА), С. Іваницька (представник Пласту), В. Лесняк — секретар, М. Іваницький — касир, Е. Жеребняк, С. Мотрович, М. Коваль — контр. комісія.

Досі зібрану В. Воляником, О. Микитином і С. Іваницькою суму $206 переслано до Головної Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку. Жертводавці: Союз Українок Відділ ч. 7 ім Лесі Українки $50, Микола Украінець $25, по $10: Бегегула Семен, Чиж Лука, Курило Олександер, Пекарський Теодор, Станчак Михайло, Зепко Анастазія. По $5: О. Білоус, Г. Фенкашин, І. Голубка, М. Іванищук, М. Когут, М. Коваль, І. Куцик, В. Лесняк, М. Пенчарський, Я. Полюга, С. Шевчик. По $3: М. Думанський, по $2: М. Гойсак, М. Ясінський, М. Козір, М. Нагребецький, П. Сікора, К. Зепко, $1: І. Порховський. Збірка продовжується.

В.Л.

Декляраціяя Шевченківського Року в Міннесоті

У відповідь на звернення Міннеаполіського Відділу УККА, головою якого є Василь Домбровський, про відповідне відзначення в стейті Міннесота 100-ої річниці з дня смерти Т. Шевченка, — губернатор стейту республіканець Елмер Л. Ендерсон у спеціяльній декларації проголосив рік 1961-ий у Міннесоті Роком Тараса Шевченка, як поета, гуманіста та ідейного борця за волю у світі.

Підписання декларації ювілейного Шевченківського Року в Міннесоті, а перед тим підписання в січні цього року, небаром по виборі Елмера Л. Ендерсона на губернатора стейту, декларації, якою проголошено день 21-го січня Днем Української Незалежности, є добрим доказом того, що в особі теперішнього губернатора стейту українці мають щирого приятеля, який ставиться дуже прихильно до української національної визвольної боротьби.

Микола Дербуш

Студентський Концерт УМІ

Ця небуденна імпреза Українського Музичного Інституту відбулася в Ню Йорку 21 травня ц. р., і заслуговує якнайбільшої уваги. Не зважаючи на те, що це був лише студентський концерт, для нашого музичного життя він міг бути зразком з кожного погляду. І рівнем виконання, з яким могли б конкурувати хіба здібніші учні з найкращих американських шкіл і добором репертуару, що міг бути показовим для декотрих наших навіть високої кляси артистів і акустичною, репрезентативною залею Карнеґі Рісайтел Голл.

Було це вісім старших, вибраних учнів нюйоркського УМІ, з кляс професорів М. Байлової, О. Музиченка, М. Полевського і В. Цісика. Все розквітаюча молодь, талановиті, надійні адепти, наша завтрішня зміна, що покликана нести українську музичну культуру за кілька років вже самостійно, як дозрілі мистці. Навіть елеви молодших курсів, як Мотря Тимочко і скрипачка Марія Сенів вийшли оборонною рукою з виконання своїх завдань. Дуже добрим був Роман Бакуменко, що приковував увагу слухачів своєю темпераментною, одушевленою інтерпретацією Шуберта „Імпромпту Ас дур" і Косенка „Токкатіною". Вдумливо - зосереджений Юрко Сваричевський з неменшим успіхом показав своє уміння у „Елеґії" Лисенка і „Рапсодії ґ-моль" Брамса. Видатним успіхом був також виступ Християни Осадци, що прецизно і з музичною інтеліґенцією виконала Шумана „Птах, як пророк" і „Контрабандист". І врешті Наталка Зеленська показала себе на відповідному рівні виконавцем трудного технічно і інтерпретаційно „Скерцо б-моль" Шопена. Всі вони мали поважну конкуренцію у виступах скрипаків, а саме Олега Мітринґи, що бездоганно відограв першу частину „Концерту ґ-моль" Бруха і в завершальному виступі Стефи Маличівської, що своє уміння дозрілої інтерпретації і заавансованої техніки переконливо виявила в виконанні першої частини „Еспанської Симфонії" Ляльо і „Перпетуум мобіле" Ріса. 26-членний скрипковий ансамбль молодших і старших учнів під керівництвом проф. Цісика, який відкрив концерт „Маршем" Генделя і на народних піснях основаною „Українською Фантазією М. Фоменка тримався також добре. В скрипкових точках дуже доброю акомпаньяторкою була Марія Цісик.

Цим вдалим показом Український Музичний Інститут наявно задемонстрував свою успішну, велику працю над поважним музичним вихованням нашої молоді і заслуговує на щире признання. А молодим елевам треба тільки побажати дальшої витривалости для досягнення остаточного завершення їх мистецьких аспірацій, щоб у майбутньому стали гідними репрезентантами і високо тримали прапор української музичної культури.

Зиновій Лисько

З НАШИХ БУДНІВ

В ТРЬОХ СТОЛИЦЯХ

Наш пан Президент щасливо вернувся з „старої" Европи і про свою поїздку звітував перед американським народом по радіо й телевізії. Жаль, що не звітувала окремо на телевізії ґарівна його дружина, пані Кеннеді. Її персональні успіхи в трьох европейських столицях треба хіба розцінювати за один з найбільших успіхів американської дипломатії в останньому десятиріггі. Зокрема духову столицю Европи — Париж, пані Кеннеді здобула й покорила одним, можна сказати, успіхом!

А за її безпеку в Відні я, правду сказавши, трохи потерпав! Просто — боявся, щоб її не вкрали совєтські людолови, тим більше, що до мадярської границі можна шапкою докинути! А що то їм схопити дружину Президента Америки, а потім домагатися, наприклад, відступлення Аляски?.. Вони ж, антихристи, не пошанували навіть святого міста — Риму і хотіли вкрасти нам нашого знаного поета й науковця, Яра Славутига! Ця підла штука не вийшла їм тільки тому, що д-р Славутиг був викладагем на військових курсах у Монтерей і вивгив там „джю-джітсу".

Прикро, знаєте, було дивитись (на телевізії) як під гас прийняття в совєтській амбасаді у Відні коло такого янгола в білій сукенгині, як пані Кеннеді, сидів отой бовдур - Нікіта і пас її ласим оком. Ще й рутку лізе цілувати, мацапура!.. В тому моменті в мене душа стерпла на амінь, бо я пригадав собі ту страшну трагедію, що сталася з дружиною цісаря Франца Йосифа, Єлисаветою, яку пробив на смерть затруєним стилетом анархіст Людені... А від анархіста до комуніста — не так дуже далеко. Ой, Господи! Ще й досі серце в мене телінається!.. Слава Богу, над блакитним Дунаєм покищо все мирно й щасливо скінгилося і президентська пара відлетіла до Лондону.

У зв'язку з лондонською візитою панства Кеннеді мою душу тривожить інша справа... З власної заяви Президента знаємо, що його візита мала більше приватний, як урядовий характер: він приїхав на хрестини до свого шваґра, князя Радзівіла... Українські політики, багите, що робиться на нашому західньому відтинку?! Президент З'єдинених Держав є шваґром і кумом польського князя в екзилі! Гей-гей! Можемо собі хіба тихенько, по-прадавньому звигаю, заспівати, що в сусіда хата біла, і жінка мила, та й американський Президент хрестить дитину...

Правда, я не хогу тут підозрівати, щоб президент Кеннеді обіцяв своїй похресниці в подарку Східню Галигину ги там інші наші етнографігні землі. А втім, його лондонський шваґер, князь Радзівіл, знаний зі своїх проукраїнських симпатій, а навіть, кажуть, написав симпатигну книжку про Україну. Коли ж це той самий вельможа, приятель покійного Митрополита Андрея, якому колись, в Підлютому Михайло Мороз намалював портрет, то в мене виринає думка, ги не можна б використати цих контактів і якось, посередньою дорогою, герез Лондон вплинути на Вашинґтон, щоб таки дав згоду надрукувати пам'яткову поштову марку в сторіггя смерти Шевгенка?

Ікер

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Пам'ять Героїв вшановано у Міннеаполісі** дня 28 травня ц. р. за почином ООЧСУ та при співучасті СУМА, СУА, Пласту, УНСоюзу — Відділу 385, та Провидіння відправленням панахиди в місцевій церкві та жалобною академією в авдиторії школи ім. св. Константина. Звідомлення з цієї академії буде надруковане в одному з черговиї чисел „Свободи".

● **Українська громада місцевостей Толідо та Розфорд у стейті Огайо** взяла активну участь у переведенні Міжнародного Фестивалю, що відбувся в Толідо дня 7-го травня ц. р., в просторій залі резерви Морської Піхоти. В рамцях цього фестивалю окремі національності влаштовували виставки свого народного мистецтва і таку ж виставку мали українці. Ширший допис про цей фестиваль й активність названої громади, буде надрукований згодом.

● **Основоположні збори Фундації для дослідів життя і діяльности полк. Євгена Коновальця** відбулися у Мюнхені в Німеччині дня 12-го травня ц. р. Під час зборів, що ними проводила президія під проводом Яр. Бенцаля і Як. Млиновецького і в яких брали участь полк. Андрій Мельник та Степан Ленкавський, обрано управу фундації під головуванням проф. Юрія Бойка і контрольну комісію під проводом полк. А. Мельника. Комунікат про збори названої фундації буде вміщений у „Свободі" найближчим часом.

Скрипковий речиталь Яра Ласовського

21 квітня відбувся в Літературно Мистецькому Клюбі в Ню Йорку черговий речиталь 19 літнього композитора і скрипака Яра Ласовського.

З приємністю слідкуємо за розвоєм цього талановитого молодця, композитора і скрипаля. Зі своїх композицій заграв концертант лише одну „Пісню". Для належної оцінки його творчости роді б ми більше послухати його творів. Але вже і в тій одній пісні показав композитор свій характер. Хоч вимандрував він із своїми родичами як маленька дитина з рідної України, твір його навскрізь український, овіяний широкою тугою за втраченою Батьківщиною. Любов до рідної пісні, вщепили йому його родичі, і перший професор скрипки Стратичук, якого композицію „Серенаду" ми мали нагоду почути. Творчість мусить бути опертою на народнім корені, а не на інтернаціональнім зліпку течій, бо всі великі композитори опирали її передовсім на рідному корені і віковій традиції своїх народів. Спроби витворити „міжнародну", відірвану від національного коріння музику не вдавалися, і були лише переходовими явищами. Великі мистці потрафили витягнути із рідного коріння синтезу загальнолюдського почування, загальнолюдського коріння музики. І Ласовський стремить до такої загальнолюдської синтези української музики. У тематиці це вже йому вдається, у формі мусить ще добре попрацювати.

Скрипка, один з найгарніших, але і найтрудніших інструментів. У грі на ній дозрівання іде поволі.

Але те, що молодий Ласовський показав, заставляє нас поважно на нього дивитися. Інтонація чиста, техніка перлиста, кантилена співуча, слух бездоганний, зрозуміння стилю велике, ритм — правильний. Це вже поважні осяги і дальша незупинна праця під проводом проф. Орляндо в консерваторії у Филаделфії напевно злагіднить ще дещо загострі форта, завершить закінчення фразування. Глибокість тону і поглиблення інтерпретації прийде з віком, бо вже нині є поважні на це завдатки.

У першій частині концерту Ласовський відіграв Фолія Кореллі. Тут трема була виразна, що і виразилося в певній нервозності і гостроті тону. Сонату Моцарта заграв стилево, а в Романсі Бетговена артист найшов себе. У другій часті концерту слідували Гріґа Соната, при чому нордицький стиль цієї композиції дещо чужий молодому артистові. Добре заграв він гаджицький танок Лятошинського, серенаду Стратичука, Пісню Ласовського, і Романту Андалюза Сарассате. На додаток Менует Моцарта.

Акомпаніювала з зрозумінням Евгенія Чапельська. Ця першорядна піяністка причинилася великою мірою до успіху концерту. У виконанні Чапельської Моцарт був Моцартом, перлистий, прозорий, легкий, клясичний. Фразування закінчене бездоганне, педалізація уміла. Бетговен вимагає глибшого удару, а Сарассате, на жаль, не був стилевий. Моцарт лежить в її душі, що і доказала в Менуеті. Стратичук не був опанований, що і виразилося в непевності удару, з окрема у фортах, але це не перешкаджало в найменшій мірі до загального блискучого ефекту.

Публіка приймала концертанта сердечно і рясними оплесками дякувала за мистецьку насолоду.

Треба б поліпшити акустику залі, що не є великою проблемою. Треба жалувати, що ані концертант ані акомпаньяторка не мали відповідних інструментів, на які заслуговують.

Іван Заяць

Спорт

СК Рома — „Чорноморська Січ" 0:5 (0:3)

Нюарк, 28 травня. — В чергових півфінальних змаганнях за футбольну Чашу Стейту, „Чорноморська Січ" елімінувала чоловий клюб „Рома" на виїзді в м. Петерзоні. Були це завзяті — типові змагання за Чашу, — в яких Чорноморці здобули перемогу завдяки знаменитій співпраці, та бездоганному використанні плянових акцій нашим нападом.

Технічно обидва суперники заавансовані майже однаково.

В добірному складі „Роми" були кілька професійних змагунів „Ґаліції" і „Джуліяни", деякі навіть „нелеґальні" (Пачеко). „Чорноморська Січ" в нормальному складі: Бенедетто, Саварин, Жолудко, Дуткевич, Марчук, Каздоба II, Ґерловський, Шпон, Луценко, Гура, Кіралі і Паук.

Першу половину Чорноморцям прийшлось грати проти сильного вітру, який не перешкодив здобути троє воріт. Гура з подачі Паука в 5-ій, Каздоба з автового викиду Луценка в 12-ій і Паук з гарної сольової акції в 21-ій хвилинах гри.

Декілька небезпечних проривів нападу суперника ліквідувала успішно наша оборона і знаменитий воротар.

В другій півгрі наша дружина перебрала ініціятиву. Черговими стрільцями воріт були Куралі з гарної подачі Шпона, в 50-ій і Луценко з 15-метрової віддалі в 59-ій хв. гри.

Від цього часу італійці почали непотрібно гостру гру, яка в 66-ій хв. закінчилася побиттям головного судді італійським змагуном.

Присутній на змаганнях президент Футбольної Ліґи Ню Джерзі не дав дозволу продовжувати гри, признаючи виграну Чорноморській Січі при стані 5:0. Обидві місцеві газети рання „Стар Леджер" і вечірня „Івнінґ Нюз" — 29 травня, на своїх спортових сторінках помістили прихильні нотатки про цю важливу перемогу „Нюарк Юкреініенс" (англійська назва нашої дружини). Дойл (юн). — Чорноморська Січ (юн) 1:0. Чорн. Січ (учні) — Дойчунгарн (учні) 6:0.

Омелян Твардовський

В мойому дописі „18-та перемога Чорноморської Січі, Нюарк" в числі „Свободи" з 1 червня трапилася помилка при ломці одного уступу допису, який мав звучати так:

Крім цієї престижевої перемоги Ч. Січ також поліпшила свої два важливі в цьому сезоні рекорди. Перший, здобувши перемоги у всіх своїх лігових змаганнях на виїздах, другий, вигравши 16 із 17-ох останніх змагань (один реміс), за порядком, лігових і товариських включно. З усіх 22-х відбутих в цьому сезоні змагань, наша дружина програла тільки два, в днях, 23 і 30 жовтня 1960 року, останні з монтреальською „Україною".

О. Т.

АНТИКОМУНІСТИЧНІ ВИСТУПИ В АРҐЕНТІНІ

Під час антикомуністичних демонстрацій, що відбулися в Арґентині останніми днями, демонстранти кинули „коктейл Молотова" під двері мадярського комуністичного посольства в Буенос Айресі, спричиняючи цим пожежу. На фото: спричинник замаху тікає з-під будинку посольства.

Комуністичний ватажок у Конґо може здобути собі більшість у парляменті

Леопольдвіль. — Диктаторський голова режиму в провінціях Орієнталь і Ківу в Конґо, Антуан Ґізенґа, зажадав від місії Об'єднаних Націй в Конґо персональної охорони, можливостей транспортації і помешкання для членів парляменту з названих двох провінцій, які прибули б на надзвичайну сесію парляменту, заповіджену президентом Касавубу. Та сесія мала б відбутися в місцевості, проголошеній за „зневтралізовану" та оточеній військом Об'єднаних Націй. За коментарями західніх обсерваторів в Конґо на тій сесії Об'єднаних Націй прийде до рішальної розгри між Касавубу та прем'єром центрального конґолійського уряду Жосефом Ілео з одного боку та Антуаном Ґізенґою і його прихильниками з другого, при чому не є виключена можливість, що Ґізенґа дістане більшість. Конґолійський парлямент нараховує тільки 137 членів, это ж для більшости треба тільки 69 голосів, що їх здобув був вбитий перший прем'єр Люмумба. Ґізенґа вважає себе наступником Люмумби і є, як і Люмумба був, демагогом, який грає на примітивізмі своїх земляків, тому його успіх не є виключений. Очевидно, що в такому випадку комуністи були б горою і знайшли б негайно підтримку від СССР та всіх його міжнародних „невтральних" поплентачів.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Прохання до всіх Ювілейних Шевченківських Комітетів

Для документації Ювілейних Шевченківських роковин у 1961 р. поза межами України — величезне значення матимуть у майбутньому м. ін. і програмки Ювілейних Шевченківських концертів.

Отсим прохаю дуже всі ВШ. Шевченківські Комітети переслати по два примірники своїх програмок на мою нижче подану адресу. Як голова Ю. Ш. Комітету в Сиракюзах, Н. Й., я дуже радо обміняюся подібними програмками із Сиракюз. — Ilia Horodeckyj, Syracuse University Main Library, Syracuse 10, N.Y.